

ויחי חט"ו שיחה ה'

"אשר כריתי לי" מבאר מדוע רוצה להיקבר שם דוקא. ג' פירושים: (א) שכרה את הקבר בעצמו. אך קשה מדוע כרה קבר ריבוי שנים לפני מותו. (ב) קנה את הקבר בקנין חזק כהקנין ד"כרכי הים" - אך אין זה מבאר את חשיבות הקבר. (ג) "נטל כל כסף וזהב כו" שזה מורה על חשיבות הקבר.

ברש"י (נ, ה): "אשר כריתי לי: כפשוטו כמו כי יכרה איש. ומדרשו עוד מתיישב על הלשון, כמו אשר קניתי. אמר רבי עקיבא כשהלכתי לכרכי הים היו קורין למכירה כירה, ועוד מדרשו לשון כרי, דגור, שנטל יעקב כל כסף וזהב שהביא מבית לבן ועשה אותו כרי, ואמר לעשו טול זה בשביל חלקך במערה".

וצריך להבין מדוע צריך ג' פירושים? ומדוע פירוש הב' ("כמו אשר קניתי") הוא "מדרשו", הרי במקומות אחרים (דברים ב, ו) מפרש רש"י בפשטות שכירה היא מכירה, ומביא ראיה מפסוק זה. ומדוע מעתיק "לי" בד"ה.

והביאור: מזה שאינו מסתפק באמירת "בקברי", צריך לומר ש"אשר כריתי לי" הוא נתינת טעם מדוע רוצה להיקבר שם דוקא. וזהו הפירוש הא' שהוא כרה את הקבר בעצמו, בהתעסקות וכו', ולכן מובן שרוצה להיקבר שם.

אך לפי פירוש זה קשה, שעל פי זה צריך לומר שיעקב כרה קבר ריבוי שנים לפני מותו. ומדוע מעתיק "לי".

ולכן מביא פירוש הב'. ועפ"ז מובן תיבת "לי", שהרי ר"ע אמר שהיו קורים למכירה כירה, ולא לקני', אלא שצריך לומר ש"כריתי" הו"ע שינוי רשות, ולכן צריך להדגיש שהשינוי רשות הוא "לי", שהוא קנה. וב"כרכי הים", שהם ערי מסחר, שיעקב השתדל שהקנין יהי' קנין חזק ע"ד הקנין ד"כרכי הים". וזהו רא' שהקבר הוא חשוב ליעקב, שהרי קנה את הקבר (ולא רק ירש), וכמבואר בקניית מערת המכפילה ע"י אברהם שהקנייה היתה בכסף מלא. [ולכן אין רש"י מביא רא"י מפסוקים אחרים, שהרי בהם יכולים לפרש שזהו רא"י לסתור, שהרי שם נאמר תכרו מאיתם]

וזהו מדרשו, כי לפרש שיוסף רמז לפרעה שזהו קנין חשוב, ולסמוך על זה שפרעה ידע על דבר קניית המערה ע"י אברהם בכסף מלא - הוא דרש.

אך לפירוש זה קשה, דאין זה מדגיש כ"כ החשיבות דהקבר. ולכן מביא פירוש הג' "נטל כל כסף וזהב שהביא מבית לבן וכו'", שזה מראה את חשיבות הקבר ליעקב.